

2580

કોષ્ટકાવળી.

વિવિધ પરિમાણાર્થ, નો સ માપ, અને ચલણ
વિશે બીજા ધોરણથી છઠા ધોરણ સુધીના શીખ્યા
હુને ઉપયોગ સાર.

અનાવનાર.

પરશોતમ વિઠલભાઈ.

અંબાળજના માણ મહેતાજી.

અને.

કરસનદાસ મુલજી

ઘોડાસરના મહેતાજી.

એઆએ છપાવી પ્રસિદ્ધ કરી.

અમદાવાદમાં.

મામાની હવેલી મધ્યે યુનાઈટેડ પિન્ટિંગ અને
જનરલ એજન્સી કંપની “લિમિટેડ”ના પ્રેસમાં

રણછોડલાલ હીરાચંદે છાપી,

સને ૧૯૭૨ સંવત ૧૯૨૬.

કીમત ૨ આના.

પ્રસ્તાવના.

સરકારી નવાં ધોરણોમાં કોષ્ટકની ઘણા જરૂર બ-
તાવી છે તે ઉપરથી બીજા, ત્રીજા, ચોથા, પાંચમાં અન-
કદા ધોરણવાળાને ઉપયોગી થઈ પડે તેટલા માટે કેટલાંક
પુસ્તકોમાંથી કાઢાડી આ સંગ્રહ કયો છે તેના અંદર કદ

બાલ એક આવેતો કૃપા કરી સુધારા લેશે.

સાત વિધાયોગ પ્રથમ
અમદાવાદ
સાતી સંપાદક-સંગ્રહ

૫૬૪૦

કોષ્ટકાવળી.

મુખ્ય ચાર પ્રકારનાં વિવિધ પરિમાણો કહેવાય છે, તે-
મનાં નામ. અર્થદર્શક? ભારદર્શક? ગહત્વદર્શક? અને કાળદર્શક.

૧. જમીન લાંબી માપવાનું ગુ-
જરાતીમાં કોષ્ટક.

૮ આડાજવ=૧ આંગળ.

૨૮ આંગળ=૧ હાથ.

૩૬ હાથ (પોત પોતાના)=
માણસની ઉંચાઇ.

૪ હાથ=૧ દંડ.

૨૦૦૦ દંડ=૧ ગાઉ. ૬ કોસ.

૮૦૦૦ હાથ=૧ આડિ.

૪૦૦૦ ગજ (આશરે)=૧
ગાઉ.

૧૮૦૦ પગલાં (કદમ) =૧

ગાઉ.

૨. ગાઉ=૧ ગબ્બતી.

૨. ગબ્બતી અથવા ૪ ગાઉ=

૧ જોજન (યોજન.)

૨. ચોરસ જમીન માપવાનું ગુ-
જરાતી કોષ્ટક.

૮ જવ=૧ આંગળ.

૪ આંગળ=૧ મુઠી.

૩ મુઠી=૧ પેત.

૨. પેત=૧ હાથ. ૧૨ તમુ.

૪ હાથ (આશરે)= ૧ લામ.

૫૬ હાથને એ
મુઠી અથવા
પાંચ હાથને
પાંચમુઠી અ
થવા ૩૫ મુઠી

૨૦ કાઠી=૧ વશા.

૮ આસ (મિતરના) આશરે =
૧ વશા.

૨૦ વશા=૧ વીશો.

૨૦ વશા=૧ દોરી.

૩. ચોરસ જમીન માપવાનું ગુ-
જરાતી કોષ્ટક.

૪૪૬ ચોરસ
હાથ અથવા
૧૨૨૫ ચોર-
સ મુઠી.

=૧ ચોરસ
કાઠી.

- ૨૦ ચોરસ કાઠી=૧ વશો.
 ૨૦ વશો=૧ વિધું.
 ૪. ચોરસ જમીન માપવાનું ગુજરાતી કોષ્ટક.
 ૨૦ ઞુંડ=૧ પડતાલ.
 ૨૦ પડતાલ=૧ પડત.
 ૨૦ પડતની=૧ વિશવાસી.
 ૨૦ વિશવાસી (કાઠી)=૧ વશો.
 ૨૦ વશો=૧ વિધું.
 ગ્રીકા-પાંચ હાથની એક કાઠી એ હિસાબે જોતાં ૧૦૦ હાથ લાંબી અને સો હાથ પોહોળા એવી જગાને વિધું કહેછે.
 ૫. લાકડાં માપવાનું કોષ્ટક.
 ૨૦ તસુ (ગજના વીસબાગ)=૧ વિશવાસી.
 ૨૦ વિશવાસી=૧ વશો.અ.
- ૪૦૦ ધનતસુ.
 ૨૦ વશો=૧ ગજ.
 ૬. ગુજરાતીમાં લૂગડાં માપવાનું કોષ્ટક.
 ૨ આંગળ=૧ તસુ.
 ૩ હિભાજવ=૧ તસુ.
 ૧૨ તસુ=૧ હાથ.
 ૨ હાથ=૨૪ તસુ=૧ ગજ.
 ૧૬ ગજ=૧ વાર. (યાર્ડ)
 ૩ ફુટ=૧ યાર્ડ. (વાર)
 ૩૬ તસુ અથવા ૭૨ આંગળ=૧ વાર.
 ૭. ધન માપવાનું ગુજરાતીમાં કોષ્ટક.
 ૨૭ ધનમુઠી=૧ ધનવૈત.
 ૮ ધનવૈત=૧ ધન હાથ.
 ૮. ત્રાંબા તથા રૂપાના વગેરે નાણાં કંપની ચાલે છે તે.

સુચના—રૂપેઆના પૈસા (છૂટા) અને સોના રૂપાના નાણાંનો બાવ એ ઘણી વખતે છત અને અપના પ્રમાણે ફેર થાય છે.

૧૧ પાઇ=૧ અડધો પૈસો
 (અધેત્રો).
 ૨ અધેત્રા કિંવા ૩ પાઇ
 =૧ પૈસો અથવા ૫ આનો.
 ૨ પૈસા=૧ ઢબુ.
 ૨ ઢબુ. ૪ પૈસા કિંવા ૧૨
 પાઇ=૧ આનો.
 ૨ આના=૧ મેઆની.
 ૪ આના=૧ પાવલી.
 ૮ આના અથવા રામ=૧
 અડધો રૂપિયો.
 ૧૬ આના કિંવા ૧૪ પૈસા
 =૧ રૂપિયો.
 ૧૬૨ પાઇ=૧ રૂપિયો.
 ૨૪૦ આના=૧ મોહોર.
 ૨૮૮૦ પાઇ=૧ મોહોર.
 ૬. સોના નાણાનું કોષ્ટક.
 ૫ રૂપિયા=૧ પુતળીયું.
 ૧૦ રૂપિયા=૧ અમ્તરીયું.
 ૧૦૧ રૂપિયા=૧ ધોડાગિની.
 ૧૦૧૧ રૂપિયા=૧ સીનીમો-

હોર.
 ૧૫ રૂપિયા=૧ મોહોર.
 ૧૦. કંપની રૂપા નાણાનું કો-
 ષ્ટક.
 ૮ પૈસા=૧ મેઆની.
 ૨ મેઆની=૧ પાવલી.
 ૨ પાવલી=૧ અધેત્રા.
 ૨ અધેત્રા=૧ રૂપિયો (પો-
 હોળીયું)
 ૮ મેઆની કિંવા ૪ પાવ-
 લી=૧ રૂપિયો.
 ૧૧. ગુજરાતમાં સરકારી ચૂના
 અવણનનું કોષ્ટક.
 ૪ અદામ=૧ રેશ.
 ૨૨^૧ રેશ=૧ કંપની પાઇ.
 ૧૦૦ રેશ=૧ પાવલું.
 ૪ પાવલાં=૧ રૂપિયો.
 ૪૦૦ રેશ=૧ રૂપિયો.
 ૧૦૦૦ રેશ=૧ મોહોર.
 ૧૨. ગુજરાતમાં વેપારી લોકોને
 નાણાં વીગેરેમાં હિસાબ ગ-

ઉપર પ્રમાણેની કેટલીક રીત દક્ષિણમાં ચાલે છે.

ભુવાનું કોષ્ટક.

૧૬ સવાસીઆ (વિશવા-
સી)=૧ બદામ.

૧૬ બદામ=૧ દોકડો.

૩૫૨ પ્રમાણેની કેટલીકરીત
દક્ષિણમાં ચાલે છે.

૧૦૦ દોકડા=૧ દોકડો.

૧૧ દોકડા=૧ આનો.

૧૦૦ બદામ=૧ આનો.

૧૬ કાચાઆના=૧ આનો.

૧૬ આના=૧ રૂપિયો.

૫ દોકડા=૧ દોઢ પું.

૪૦ દોકડા=૧ મૈનુદી.

૧૦૦ દોકડા=૧ રૂપિયો.

૨૧૧ મૈનુદી=૧ રૂપિયો.

૨૦ દોઢીયાં=૧ રૂપિયો.

૧૬૦૦ બદામ=૧ રૂપિયો.

૧૫૦૦ દોકડા=૧ મોહાર.

૧૩. ગુજરાતમાં ચિપારી ઇત્યા-
દીના નાણાંના તોલનું કોષ્ટક.

૧૬ કંપની પૈસાભાર=૧ કં-
પની રૂપિયા ભાર.

૨૧૧ રૂપિયાભાર=૧ અધોળ.

૪૧૧ પૈસાભાર=૧ અધોળ.

૨ અધોળ=૧ નવટાંક. (૬
પૈસાભાર.

૨ નવટાંક=૧ પાસેર.

૨ પાસેર=૧ અદશેર.

૨ અદશેર=૧ શેર.

૭૨ ટાંક (કંપની પૈસાભાર

૭૨)=૧ શેર. ૧૧ ઑસને

૩૬ દ્રામ.

૪૦ રૂપિયાભાર=૧ શેર.

૪ તોલાં=૧ મણ.

૨ અષ્ટમણીયાં=૧ મણ.

૪૦ શેર=૧ મણ.

૬૪૦ અધોળ=૧ મણ.

૧૬૦૦ રૂપિયાભાર=૧ મણ

૨૮૮૦ પૈસાભાર=૧ મણ.

૧૪. ગુજરાતમાં રૂ તથા કપાસ

તોળવાનું કોષ્ટક.

૪૮ શેર=૧ ધડી.

૨૦ ધડી=૧ ભાર.

૨૪ મણ=૧ ભાર.

૧૫. ગુજરાતમાં સોનું રૂપું તો-
લવાનું કોષ્ટક.

૧૬ જવ=૧ વાની.

૧ ચોખ્ખાભાર=૧ રતી (ચ-
ખોઠી.)

૪ મગભાર=૧ રતી.

૩ રતી=૧ વાલ

૧૬ વાલ=૧ ગદીઆણી.

૨ ગદીઆણી=૧ તોલો.

૯૬ રતી=૧ તોલો.

૩૨ વાલ=૧ તોલો.

૧૬. ગુજરાતમાં જુના તોલનું
કોષ્ટક.

૨૧૧ રૂપિયાભાર=૧ અધોળ.

૨ અધોળ=૧ નવટાંક.

૨ નવટાંક=૧ પાશર.

૪ પાશર=૧ શર.

૧૦ શર=૧ તોલું.

૪ તોલાં=૧ મણ.

૩૨ મણ=૧ બેડીયું.

૧૬ મણ=કુળસો.

૧૭. ગુજરાતમાં ષેપારી લોકોના
મોટા તોલનું કોષ્ટક.

૪૦ શર=૧ મણ.

૫ મણ=૧ કોથળો.

૬૧૧ મણ=૧ પક્ષો.

૭ મણ=૧ નાનોહારો.

૧૨ મણ=૧ માણી.

૨૦ મણ=૧ ખાંડી.

૨૧ મણ=૧ મોટોહારો.

૨૪ મણ=૧ ભાર.

૩૦ મણ=૧ ગાલતી.

૩૨ મણ=૧ બેડીયું.

૫૦ મણ=૧ મુડો.

૨ બેડીયાં=૧ ચોકીયું.

૩ બેડીયાં=૧ છકીયું.

૧૮. મીઠાના તોલનું કોષ્ટક.

૨ શર=૧ અધવાલી.

૧૦૧ અધવાલી=૧ ફરી.

૧૦૦ ફરી=૧ આણી=૨.૬

ટન.

૧૬૦૭૬૧ મનમંચ=૧ આ-

ણી.

૧૬ આણી=૧ રાશ (૪૦ ટન

૧ રાશ=૨૫૦૨૧૦૬ મનમંચ

૧૯. મુંબાઈ દેશમાં મોતી તોળ-
વાનું કોષ્ટક.

૧૦૦ દોકડા=૧ આનો.

૧૬ આના=૧ રતી અથવા
૩ એન.

૨.૮ રતી=૧ ટાંક.

૨.૬ ટાંક=૧ તોલો.

૨૦. મુંબાઈમાં અનાજ માપ-
વાનું કોષ્ટક.

૨. પાશર=૧ ટીપરી.

૨ ટીપરી=૧ શેર.

૨ શેર=૧ અધવાલી.

૨ અધવાલી=૧ પાલી.

૧૬ પાલી=૧ ફેરા.

૮ ફેરા=૧ ખાંડી.

૨૫ ફેરા=૧ મુડો.

૨૧. મુંબાઈમાં તોળનું કોષ્ટક.

૨.૮ કંપના રૂપિયાબાર=૧
શેર.

૪૦ શેર=૧ મણ.

૪ મણ=૧ હંદ્રવેટ.

૭ હંદ્રવેટ=૧ ખાંડી.

૨૨. મુંબાઈમાં સોનું રૂપ તોળ-
વાનું કોષ્ટક.

૨.૧ રતી=૧ વાલ= $\frac{૧૬૬}{૪૦}$ એન.

૮ રતી=૧ માસા.

૧ માસા= $૧૪\frac{૧}{૨}$ એન.

૧૨ માસા=૧ તોલો.

૧ તોલા=૧૭૬ એન.

૪૦ વાલ=૧ તોલો.

૨૪ તોલાનુના=૧ શેર.

૨.૮ તોલાનવા=૧ શેર.

૨૩. પુના અજણી પૈસાનું કોષ્ટક
૪ કોડી=૧ ગંડો.

૨ ગંડા=૧ ટોલી.

૨ ટોલી=૧ દમડી.

૪ દમડી=૧ પૈસા.

૪ પૈસા=૧ આનો.

૪ આના=૧ પારપિયો.

૪ પારપિયા=૧ રૂપિયો.

ટીકા—મુંબાઈમાં શેર ગુજરાતના કરતાં બાર રૂપિયાબારે.
આછો છે તેથી જ રાતે આગળ પણ સમજવું.

૨૪. માહારાષ્ટ્ર દેશના તોલનું કોષ્ટક.

૪૬.

૮ રતી=૧ માસો.

૧૨ માસા=૧ તોલો.

૨૮ તોલા=૧ શેર.

૫૨ પૈસાભાર=૧ શેર.

૪૦ શેર=૧ મણ.

૨૦ મણ=૧ ખાંડી.

૨૫. ઘાટ ઉપર માપનું કોષ્ટક.

૪ પાશેર=૧ શેર.

૨ શેર=૧ અધવાત્રી.

૨ અધવાત્રી=૧ પાલી.

૧૨ પાલી=૧ મણ.

૨૦ મણ=૧ ખાંડી.

૨૬. મોતીના હિસાબ ગણવાનું કોષ્ટક.

નું કોષ્ટક.

૧૬ બદામ=૧ દોકડો.

૧૦૦ દોકડા=૧ ચવ=ટાંક.

૧૩૧૧ ચવ=૧ રતી.

૨૪ રતી=૧ ટાંક.

૨૭. હિંદુલોકમાં વપત ગણવાનું કોષ્ટક.

૧૦ વિપળ=૧ પળ.

૨૪ સેકંડ=૧ પળ.

૬૦ પળ=૧ ઘડી.

૨૪ મિન્યુટ=૧ ઘડી.

૨ ઘડી=૧ મહુરત=૪૮ મિન્યુટ.

૩૧૧ મહુરત=૭૬ ઘડી.

૩૧ ઘડી=૧ પોહોર.

૮ પોહોર=૧ રાત્રી દિવસ,

૬૦ ચડી ૨૪ કલાક.

૭ દિવસ=૧ અઠવાડિયું.

૨ અઠવાડિયાં=૧ પખવાડિયું (પક્ષ)

૧૫ તીર્થી=૧ પખવાડિયું.

૨ પક્ષ=૧ માસ.

૨ પક્ષ=૧ ચંદ્રમાસ.

૨૬૧૧ દિવસયા ૩૦ તીર્થી=૧ ચંદ્રમાસ.

૨૮ દિવસ અથવા ૪ અઠવાડિયાં=૧ પુનમીઓ માસ

૨ માસ=૧ રૂઢ.

૪ માસ=૧ મોટીરૂઢ.

૩ રૂઠુ = ૧ અયન.
 ૨ અયન = ૧ ચંદ્રવરસ.
 ૩૦ કિંવા ૩૧ દિવસ = ૧
 સૌરમાસ.
 ૧૨ સૌરમાસ = ૧ સૌરવરસ.
 ૩૫૬ દિન અથવા ૧૨ ચંદ્ર
 માસ = ૧ ચંદ્ર વરસ.
 ૩૬૦ તીથી = ૧ વરસ.
 ૩૬૫ ૧/૨ દિવસ = સૌરવરસ.
 ૫૨ અકવાડિયાં ૧૭ પુન-
 માગ્યામાસ = ૧ વરસ.
 ૧૨ વરસ = ૧ નાનોગુગ.
 ૨૮. ગુજરાતમાં વેપારી લોક-
 માં ચીજો ગણવા સમર્યા-
 નું કોષ્ટક.
 ૬૮ = ૧, ૬૭ = ૨, ૬૬ = ૪,
 મુળ = ૫, અટ = ૬, સમાર,
 ૭, આંગળ = ૧૦,
 એકાદસી = ૧૧, ગોદાવરી =
 ૧૨.
 પીયાર = ૬ રૂઢી = ૧૩, ચોકા
 ડી = ૧૪, આચાર = ૬ ૨.૦

હરેક ચીજ(નંગ) = ૧ કોડી.
 ૭૫ હરેક ચીજ = ૧ પૂણિસો.
 ૧૦૦ હરેક ચીજ એટલે
 સેકડો, સેકડો,
 ૧૮ મણકા = ૧ ખિરરખો.
 ૧૦૮ મણકા = ૧ માળા.

૨૯. ગુજરાતીમાં સાતવાર તે-
નાં નામ.

૧ રવિવાર સૂર્યવાર, આદી-
 તવાર, અર્કવાર, ભાનુવાર,
 અરુણવાર, સૂરવાર, વિગેરે.
 ૨ સોમવાર = ચંદ્રવાર, મંદુ
 વાર, શશીવાર, વિષ્ણુવાર,
 ૩ મંગળવાર = ભામવાર, ૨.
 પૃથ્વીપૂત્ર?
 ૪ બુધવાર = સોમ્યવાર, ૨
 ચંદ્રપૂત્ર.
 ૫ ગુરુવાર = બૃહસ્પતિવાર,
 ભિરમ્પતવાર,
 ૬ શુક્રવાર = અશુવાર.
 ૭ શનીવાર = શનિવાર, હનુ
 માનવાર, સૂર્ય પૂત્ર.

૩૦. હિંદુ લોકના વર્ષના બાર

મહિના તથા રૂઠનું કોષ્ટક.

રૂઠ ૧ ચિખાળો, ૨ હનાળો,

૩ ચોમાસું,

૧ કારતક ૨ માગશર ૩

પોસ ૪ મહા ૫ ફાગણ ૬

ચૈત્ર ૭ વૈશાખ ૮ જ્યેષ્ઠ ૯

અસાડ, ૧૦ આશ્વિન. ૧૧

ભાદરવો. ૧૨ આસો.

૩૧. હિંદુઓમાં જાંબી જમીન

માપવાનું કોષ્ટક.

૩ જવ=૧ હંચ (નવાગજ-
નો તમુ.)

૧૨ હંચ=૧ કુટ+

૩ કૂટ=યાડ.

૭ હાથ (ઝુડા)=૧ વાર =

૧૧૧ ગજ.

૫૧૧ યાડ=૧ પોત, ૫૫૧ (કા
હી.)

૪૦ પોત=૧ ફૂરલંગ.

૮ ફૂરલંગ=૧ મૈલ.

૩ મૈલ=૧ લિગ.

૫૨૮૦ કુટ=૧ મૈલ.

૬૩૩૬૦ હંચ=૧ મૈલ.

૩૨. ચોરસ જમીન માપવાનું કો
ષ્ટક.

૧૪૪ ચોરસ હંચ=૧ ચોરસ
કુટ.

૯ ચોરસ કુટ=૧ ચોરસ યા
ડ (વાર)

૩૦૧ ચોરસ યાડ=૧ ચોરસ
પોત.

૪૦ પોત=૧ રૂડ.

૪૦ કાઠી=૧ રૂડ.

૪ રૂડ=૧ એકર.

૬૪૦ ચોરસ એકર=૧ ચો-
રસ મૈલ.

૩૩. જાંબી જમીન માપવાનું
કોષ્ટક.

૧૬ અતા=૩૩ કુટ=૧

ઝૂંહો.

૧૬ કુટ=૧૦૦ લિગ=૧

+૨ કુટનો સુતારીઓ ગજ એક થાય છે.

સાંકળા.

૩૪. ચોરસ જમાન માપવાનું કોષ્ટક.

૧૬ આના ગો }
૨૨ અથવા ૧૦ } = ૧ ગુંડો.
૮૯ ચોરસ ફુટ. }

૪૦ ગુંડા = ૧ એકર.

૪૮૬૦ ચોરસ યાર્ડ = ૧ એકર.

૩૫. અનાજ માપવાનું કોષ્ટક.

૨ પાણી = ૧ ક્વાર્ટ.

૪ ક્વાર્ટ = ૧ ગ્યાલન. ૧

૨ ગ્યાલન = ૧ પેક.

૪ પેક = ૧ બુશલ.

૮ બુશલ = ૧ ક્વાટર.

૫ ક્વાટર = ૧ હિપ, લોડન.

૨ હિપ = ૧ લામ્પ.

૩૬. કાચના બરવાનું કોષ્ટક.

૪ પેક = ૧ બુશલ.

૩ બુશલ = ૧ સાક.

૧૨ સાક = ૧ કાલ્ડન.

૨.૧ કાલ્ડન = ૧ બટ' અ. પેપ.

૩૭. એલ તથા બીરદાર બર-

વાનું કોષ્ટક.

૨ પૈટ = ૧ ક્વાર્ટ.

૪ ક્વાર્ટ = ૧ ગ્યાલન.

૯ ગ્યાલન = ૧ ફરકીન.

૨ ફરકીન = ૧ કીલ્ડરકીન.

૨ કીલ્ડરકીન = ૧ બારલ.

૧૬ બારલ અથવા ૫૪ ગ્યાલન = ૧ હાગેડ.

૨ હાગેડ = ૧ પેપ અથવા બટ.

૩૮. ઇંગ્રેજી લોકમાં પ્રવાહી પદાર્થ માપવાનું કોષ્ટક.

૪ જીલ = ૧ પૈટ.

૨ પૈટ = ૧ ક્વાર્ટર.

૪ ક્વાર્ટર = ૧ ગ્યાલન.

૪૨ ગ્યાલન = ૧ તીર્સ.

૬૩ ગ્યાલન = ૧ હાગેડ.

૨ હાગેડ = ૧ પેપ અથવા બટ.

૨ પેપ = ૧ ટન.

૧૨૫૯૬ ઘનઇંચનો = ૧ ગ્યાલન.

૮૪ ગ્યાલન=૧ પંચન.
 ૩૯. ઇંચેજી કાળ માપવાનું કો-
 જક.
 ૧૦ સેકંડ=૧ મિન્યુટ=૨૫ પળ
 ૬૦ મિન્યુટ=૧ અવર (કલાક)
 ક)=૨૬ ઘડી.
 ૨૪ અવર (કલાક)=૧ રાત્રી,
 દિવસ.
 ૭ દિવસ=૧ અઠવાડિયું.
 ૨ અઠવાડિયાં=૧ પાખવાડિ
 યું.
 ૫૨ અઠવાડિયાં=૧ વર્ષ.
 ૩૬૫ દિવસ=૧ વર્ષ.
 ૩૬૫ દિન અથવા ૮૭૬૬
 કલાક=૧ જુલીઅન વર્ષ.
 ૧૩ માસને ૧ દિન=૧ જુ-
 લીઅન વર્ષ.
 ૪ અઠવાડિયાં (આશરે)=૧
 માસ.
 ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧ દિવ
 સ=૧ માસ.

૪૦. વિનાયતી ઔશધ તેલનું
 કોજક.
 ૨૦ ગ્રેન=૧ રકૂપલ.
 ૩ રકૂપલ=૧ દ્રામ.
 ૮ દ્રામ=૧ ઓંસ.
 ૧૨ ઓંસ=૧ પાઉન્ડ=૩૨
 રૂપિયાભાર.
 ૪૧. ઘનાદા (લંબાઈ પોહોળાઈ
 તથા જડાઈ.)
 એટલે પથર લાકડાં ઇત્યાદિ
 નક્કર પદાર્થો માપવાનું કો-
 જક.
 +૧૭૨૮ ઘનઇંચ=૧ ઘન
 ફુટ.
 ૨૭ ઘન અથવા કુબિક
 ફુટ=૧ ઘનવાર.
 ૪૦ યાર્ડને ૫૦ ફુટ=૧ લો-
 ડ અથવા ટન.
 ૪૨ ફુટ=૧ વહાણનો ટન.
 ૪૨. કાપડીઆના માપનું કોજક
 ૨૧ ઇંચ=૧ નેલ.

૧૧ ઘનઇંચ જગ્યામાં શુદ્ધ પાણી ૨૬૨૧ ટ્રોય ગ્રેન માપશે

૪ નેત્ર=૧ ક્વાર્ટર અથવા
પાયાડ.

૪ ક્વાર્ટ=૧ યાડ.

૪ પાયાડ=યાડ.

૫ ક્વાર્ટર=૧ ઇંગ્લીશએલ.

૫ પાયાડ=૧ ઇંગ્લીશએલ.

૩ ક્વાર્ટ=૧ ફ્રીલિમિશએલ.

૩ પાયાડ=૧ ફ્રીલિમિશએલ.

૬ ક્વાર્ટ=ફ્રેચએલ.

૧૬ નેત્ર=૧ યાડ.

૧૬ યાડ=૧ એલ (ઈંગ્લેન્ડ)

૪૩. ઉંન તોલવાનું કોષક.

૧૪ પાઉન્ડ=૧ સ્ટોન.

૧૦ સ્ટોન=૧ ટોન.

૬૧૧ ટોન=૧ ઉવે.

૨ ઉવે=૧ શાક.

૧૨ શાક=૧ લારટ.

૪૪. વેપારી માટે ચીજો ગ-
ણવાનું કોષક.

૧૧ હરેક ચીજ=૧ કાચોડ-

ગન.

૧૨ હરેક ચીજ=૧ ડગન.

૧૩ હરેક ચીજ=૧ પાકો ડ-
ગન.

૫ ડગન=૧ રોન.

૧૨ ડગન=૧ ઓસ

૨૦ હરેક ચીજ=૧ રકાર.

૫ રકાર= ૧ સો. (૧૦૦)

૬ રકાર=૧ પેકો સો. (૧૨૦)

૭૨ સાધારણ ધારાના અક્ષર
=૧ કાગળ.

૮૦ એકસ એકરના અક્ષર-

૨=૧ કાગળ.

૬૦ ચાલસરીના અક્ષર=૧
કાગળ.

૨૪ કાગળ અ. તાર=૧૬૫
એર. ધા. દસ્તા.

૨૦ ક્વાએર (ધા. દસ્તા.)
=૧ રીમ.

૪૮૦ તાર (તા. તાવ.)=રીમ

૨૧૧૧ ક્વાએર (ધા.)=૧છા-
પનારનો રીમ.

૨ રીમ=૧ બંડલ.

૪૫. નાણાં ચલણનું કોષક.

૪ કારદાંગ=૧ + પેની=૪૬

દોકડા=૮ પાધ.

૪ X પેન્સ=૧ ઓટ ૧૬૬ દો-
કડા.

૬ પેન્સ=૧ પાવત્રી.

૧૨ પેન્સ=૧ શિર્ડાંગ=૧૬ રૂ-
પિયો.

૩ શિર્ડાંગ=૧ રૂબન=૧૬૬ રૂ-
પિયો.

૪ શિર્ડાંગ=૧ ડાલર=૨૬૬
રૂપિયો.

૫ શિર્ડાંગ=૧ કાઉડ=૨ રૂ-
પિયા.

૬ શિર્ડાંગ ૮ પેન્સ=નોબલ
=૩૬૬ રૂપિયાને ૮૬૬ દોકડા.

૧૦ શિર્ડાંગ=૧ આંનબલ=
૫ રૂપિયા.

૧૩ શિર્ડાંગ ૮ પેન્સ=૧મા-
નર્ક=૬૬૬ રૂપિયાને ૧૬૬૬ દોકડા

૨૦ શિર્ડાંગ=૧ પાળન્ડ=૧૦
રૂપિયા.

૧૧ પાઉન્ડ=૧ મોહોર=૧૫
રૂપિયા.

૧૦ પાઉન્ડ=૧૦૦ રૂપિયા.

૨૧ શિર્ડાંગ=૧ ગીની=૧૦૬
રૂપિયા=૫ સોનાના ડામ.

૨૩ શિર્ડાંગ=૧ કારોલસ=
૧૧૬ રૂપિયા.

૨૫ શિર્ડાંગ=૧ નાકાબસ=
૧૨૬ રૂ.

૨૭ શિર્ડાંગ=૧ માયડોર=
૧૩૬ રૂ.

૩૬ શિર્ડાંગ=૧ બેની=
૧૮ રૂ.

૪૬ ઇંગ્રેજી સોનીઆના તોલની
રીત દ્રોયગત.

૨૪ ગ્રેન=૧ પેનીવેટ.

૨૦ પેનીવેટ=૧ આસ.

૧૨ આસ=૧ પાઉન્ડ=૩૨.

+આમાં બાવ કોઈ વખતે હુંડીથી વધતો ઓછો (ખપ
તથા છત મુજબ.) થાયછે. X પેનીનું બહુ વચન પેન્સ છે.

તોજા.

૧ જ્યુન જાતનો સેકલ =

૨૧૯ ગ્રેન.

૪૭. ઇંગ્રેજી ખારમદિનાના દિ-
વસ.

મા. દી.

૧ જાનેવારી = ૩૨,

૨ ફેબ્રુઆરી = ૨૮.

૩ માર્ચ = ૩૧,

૪ એપ્રિલ = ૩૦.

૫ મે = ૩૧,

૬ જુન = ૩૦,

૭ જુલાઈ = ૩૧,

૮ ઓગસ્ટ = ૩૧.

૯ સપ્ટેમ્બર = ૩૦,

૧૦ ઓક્ટોબર = ૩૧

૧૧ નવેમ્બર = ૩૦,

૧૨ ડિસેમ્બર = ૩૧

કુલ ખારેમાસના દિવસ ૩૬૫

દર મોથેવર્ષ ફેબ્રુઆરીના

૨૬ દિવસ થાયછે.

૪૮. સરખા માપના કેટલાક

પદાર્થોનું પાણીની સાથે

વજન.

પ્લાટિના પાણીથી ૨૧ ગ-

ણું ભારેછે.

વાયુ કરતાં " ૮૧૬ ગણું "

સોનું " ૧૯૨ " "

સીસું " ૧૧૩ " "

પારો " ૧૩૬ " "

રૂપ " ૧૦૬ " "

ત્રાંબુ " ૮૩ " "

લોહું " ૮૬ " "

જસત " ૭ " "

હીરો " ૩૬ " "

પથર " ૨૬ " "

કલાઈ " ૭૬ " "

પીતળ " ૮ " "

પારો " ૧૪૬ " "

ખરક " ૬ " "

પોલાદ = ૭૩

આરસ પાહાણુ = ૨૩

૪૯. ચીન વગેરે કેટલાક દેશ-

માં ચલણ અને તોલ એ

બેઠા એકજ રીતનાં છે.

ચીનમાં ચાંદીના ઉપર લેખડ
દેવડનો વેહુપાર ચાલે છે.

ને ત્યાંનો ચલણનો કોઈ શિ-
કો નથી ૧ ડાહર (રાજ) શિ-
કો છે.

પણ તે બીજા દેશનો છે. +

૧૦ કાસ્ટ=૧ ફુંદરી.

૧૦ ફુંદરી=૧ માસ.

૧૦ માસ=૧ ટેન=૩ તાતા

ને ૬ વાત.

૧૬ ટેન=૧ કીયાટી.

૩ કીયાટી=૧ રતન (પાઉન્ડ)

૧૦૦ કીયાટી=૧ પીકન=૪૬

મુંબઈનો મણ.

૧ તોલા મુંબાઈનો=૩૦૦^૩/_૪

કાસ.

૫૨. સાતવાર ગણવાની રીત.

મંગ્રીય નામ ગુજરાતીનામ

૧ મંડ=૨ચીવાર, ૨. મંડ=

સોમવાર.

૩ ટ્યુઝડે=મંગળવાર, ૪થે-

ડનસડે=બુધવાર ૫ થર્સડે=

ગુરુવાર, ૬ ફ્રાઇડે=શુક્રવાર

૭ સાટડે=શનિવાર.

૫૧. ગુજરાતીમાં સંખ્યા ગણ-
વાની રીત.

૧ એક (એકમ)

૨ દશ (દશક).

૩ સો (સત. સોઠો.)

૪ હજાર (સહસ્ર).

૫ દશહજાર (દશ) મહસા;
અયુત).

૬ લાખ (સોસહસ્ર).

૭ દશલાખ (પ્રયુત.)

૮ કરોડ (કોટી સોલાખ.)

૯ દશ કરોડ (દશકોટી; અ-
ર્થે.)

૧૦ અબજ. (સોકોટી.)

૧૧ ખર્બ ૧૪ શંકુ ૧૦મધ્ય

+સદરહું શિકો મ્પેન દેશનો અને તે ઘણે ઠેકાણે ચાલે
છે. ડાહરની કીમત રૂ. ૨-૪-૦ કંપની થાય છે.

૧૨. નીળવં ૧૫ જલદી ૧૮
પ્રાપ્તિ.

૧૩ માહાપદમ ૧૬ અંત્ય.

૫૨ નાણાં વિશે.કાંજક.

રૂપિઆ અથવા શિકાનું
નામ કંપની રૂપિઆ સાથે
તેનો ભાવ.

૧૦૦ નવા ભરૂચી રૂપિઆ
= ૬૪૬ કંપની રૂ.

૧૦૦ જુના ભરૂચી = ૧૦૧

૧૦૦ ખંભાતી = ૮૬"

૧૦૦ ચીતોડી = ૮૦"

૧૦૦ સરપસાઈ = ૮૫"

૧૦૦ બાબાસાઈ = ૬૧"

૧૦૦ બાકરસાઈ = ૬૪"

૧૦૦ અન્યાસાઈ = ૬૨૧"

૧૦૦ મકુંદશાઈ = ૬૩૬"

૧૦૦ વત્તભશાઈ = ૬૦"

૧૦૦ શિંહાશાઈ = ૬૦"

૧૦૦ ધુપશાઈ = ૬૫૬"

૧૦૦ નવા અમદાવાદી = ૬૧

૧૦૦ હાલી અમદાવાદી =

૧૦૫૬"

૧૦૦ કચ્છકોરી = ૨૦૬"

૧૦૦ કચ્છકોરી દેશગશાઈ

૨૫૬"

૧૦૦ પોરબદરી કોરી = ૩૧૬

૧૦૦ કાઠીઆવાડી જામસાઈ

કોરી = ૨૮૬"

૧૦૦ જુનાગઢ કાઠીઆવાડી

જામસાઈ કોરી = ૨૮૬ "

૧૦૦ સાલમશાઈ રૂપિઆ =

૬૧ "

૧૦૦ શકાઈ = ૬૮૫૬ "

૧૦૦ હિલ્લીની = ૬૭૬૬"

૩૬ કોરી (ધાણું કરાતે) = ૧

રૂપિઆ."

૧ સિકવીન = ૪૧"

૧ ફારદીંગ (અંગ્રેજી) = ૨૫૧

૫ અથવા ૧ દોકડો (લગ-

ભગ).

૧ પેતી (અંગ્રેજી) = ૮ પા-

કાઠીઆવાડમાં બહુ ચાલે છે.

કંપની.

૧ ગિનીંગ=૧ અડધો રૂ.
પિયો.

૧ પૌડ (મોવરેતઃ પવન) -

૧૦ રૂપિયા એને એટલે
પાઉન્ડને આપણા લોકો અ
સ્તરીયું કહે છે.

૧ ગિની=૧૦૬ રૂપિયા એ
ને ઘોડાગિની કહે છે.

૧ ડાલર (સ્પેનનું)=૨૬ રૂ.
પિયા એને રાજ કહે છે.

૧ સિક્કિન (વિનિસ્ચન) રૂપે
નનું=૪૬ રૂ. એને પુતળી-

યુ આપણા લોકો કહે છે.

૧ ડાલર (રાજ) (અમેરી-
કાનું)=૨૬ રૂ. ૩૦.

૧ ચીની માણેર=૧૪૬ રૂ.
પિયા.

૨૬ ફ્રાંગ આશરે (ફ્રાન્સનું)
=૧ રૂપિયો.

૧ મીલરો= ૧૦૦૦ રીસ.

૧૦ ગ્રામ (ફ્રાન્સના)=૩૧

ફ્રાંક.

૫૩. તોલ વીથે.-૨.

૧ કંપનીતોલો=૧૮૦ ગ્રેન
ત્રોયજાતના.

૧ ટાંક (પૈસાભાર)=૧૦૦
ગ્રેન.

૩૨ તોલા=૧ પાઉન્ડ ત્રો
ય=ત્રોય જાત ૫૭૬૦ ગ્રેન.

૩૮૬ તોલા=૧ પાઉન્ડ એ-
વોર્ડ જાતનો.

૧ ગ્રામ (એવ)=૧૭૬૬ ગ્રેન
(ત્રોય).

૨ ઑંસ (એવ)=૮૭૫ ગ્રેન"

૧ પાઉન્ડ (એવ)=૭૦૦૦
ગ્રેન."

૭ વિજાયતી વ્યાજન=૧ ફરો.

૧૬૪ તોલા=૫ પાઉન્ડ એ-
વોર્ડ પાઉન્ડ.

૧ ઑંસ (ત્રોય)=૩૧ ગ્રામ.

૫૪. માપ વિશે-૩

૧ હાથ=૧૬૬ ઇંચ.

૫ હાથ=૮૩૩ ઇંચ.

- ૧ ગાઉ=૨૧ મૈત્ર +
 ૨૦ હાથ=અંકો.
 ૧ ચોરસવૈત=૯૮ ચોરસ
 અંચ.
 ૧૦૦ ચોરસ હાથ=૩૨.૬૬
 ચોરસ ફૂટ.
 ૪૮૪૦ ચોરસવાર=૧ એકર.
 ૨ પૃષ્ઠ(સફે)=૧ પાનું (પુ-
 સ્તકનું.)
 ૪૪૫ એકર=૭૮૮ વીધાં.
 ૬૪૦ એકર=૧ ચોરસ મૈત્ર.
 ૧ એકર=૧૯૦૦૦ ચોરસ
 હાથ.
 ૧ એકર=૧૦ ચોરસ સાંકળ
 ૨ ફૂટ=૧ સુતારીઓ ગજ.
 ૧ ફૂટ=૧૨ તમુ નવા ગ-
 જનાં.
 ૧૦૦ દોકડા=૧ અંચ.

- ૧૨ અંચ=૧ ફૂટ.
 ૫૫. ૫ અપત વિશે. (૮)
 ૨૧ ષળ=૧ મિન્યુટ.
 ૨૧ ધડી=૧ કલાક(અવર)
 ૬૦ ધડી=૨૪ કલાક.
 ૫૨.૫૧૦૦ મિન્યુટ=૧ વરસ
 ૩૧૫૩૬૦૦૦ સેકન્ડ=૧
 વરસ.
 ૮૭૬૦ કલાક=૧ વરસ
 ૨૧૬૦૦ ધડી=૧ વરસ.
 ૫૬ વરસની રૂઠુઓ વીગેરે.
 વીથે રીત વરસમાં શિ-
 આળી ઉતાળો અને ચોમા-
 સુ એ મૂખ્ય ત્રણ રૂઠુછે
 પણ ખરેખરી બધી મળી
 ને છ રૂઠુઓ છે. તેની સ
 મજ સાથે કોડો નિચે પ્રમાણે

+ આ કોષ્ટકથી વરસાદ કેટલો વરસો તેનું માપ કડાયછે.

નંબર	રૂઠું નામ	ગુજરાતી માસ	એંગ્રેજી માસ	કય રાશીએ સૂર્ય હોય તે
૧	હેમન	કારતક માગસર	નવેમ્બર ડીસેમ્બર	વ્રશ્ચક અને ધન સંક્રાંતી એ સૂર્ય.
૨	શિશિર	પોસ મહા	જાનવારી ફેબ્રુઆરી	મકર અને કુંભ.
૩	વસંત	કાગણ ચૈત્ર	માર્ચ એપ્રિલ	મિત્ર અને મેગ.
૪	ગ્રીષ્મ	વૈશાખ જ્યેષ્ઠ	જૂન જુલાઈ	વૃષભ અને મીથુન.
૫	વર્ષા	અશાઢ આવશુ	જુલાઈ અગષ્ટ	કર્ક અને સિંહ.
૬	સરદ	ભાદરવો આસો	સપ્ટેમ્બર ઓક્ટોબર	કન્યા અને તોલા સંક્રાંતીએ સૂર્ય હોય છે.

૫૭ હિંદુઓમાં મોહોટાં વર
 સો(કાળ) ગણવાની રીત હિં
 દુશાસ્ત્રમાં સત્યયુગ (કૃતયુગ)
 ત્રેતાયુગ, દ્વાપરયુગ અને કળી
 યુગ એવા ચાર યુગો લખે
 લા છે. તેમાં હાલ કળીયુગ
 જાય છે. તેનાં વરસ આશ-
 રે ૪૬૭૦ ગયાં છે. યુગોના
 કાળની વાત કેવલ અરેબ-
 રી તો પ્રશ્ન જાણે પણ તે
 ને મારે નિચે પ્રમાણે ગણા
 વા છે તેનો કોડો.
 યુગનાં નામ—યુગનાં વરસ.
 મન્યયુગ=૧૭૨૮૦૦૦
 ત્રેતાયુગ=૧૭.૬૧૦૦૦
 દ્વાપરયુગ=૮૬૪૦૦૦
 કળીયુગ=૪૩૨૦૦૦
 ચારેયુગોના વર્ષોનો કુળ સ
 રવાળો.

૪૩૨૦૦૦૦

૪ યુગ=૧ ચોકડી.
 ૧૬ ચોકડી=૧ અશ્વિનો દિ-

વસ.

૧૦૦ અશ્વિનાનાં વરસ=૧ કલ્પ
 ૧ કલ્પ=૧૫૪૨૧૦૦ કાળ (મા-
 હા જળ પ્રલય.)

૫૮ મુસલમાની એટલે ફારસી
 માં સાતવાર ગણવાનું કાજક
 ફારસી ગુજરાતી.
 સંખ્યા= શનીવાર.
 એકસંખ્યા= રવિવાર.
 દુસંખ્યા = મોમવાર.
 શીસંખ્યા= મંગળવાર.
 ચારસંખ્યા = બુધવાર.
 પંચસંખ્યા = ગુરુવાર.
 અઢીના = શુક્રવાર.

૫૯ મુસલમાન લોકોના ચાર
 માસની રીત.
 ૧ મોહોરમ. ૨ સફર. ૩રબી
 હલ અવલ ૪રબીઉલ આ-
 ખરે ૫જમાદીલ અવલ. ૬
 જમાદીલ આખર. ૭રજબ
 ૮ શાબાન. ૯રમગન ૧૦
 સવાલ. ૧૧ જીલકાદ. ૧૨

જીવહન.

૬૦. પારગી લોકના બાર માસ ગણવાની રીત.

૧ કુરવરદીન ૨ અરદી બે
હરત ૩ ખોરદાદ ૪ તીર ૫
અમરદાદ ૬ શહેરવર ૭
મેહર ૮ આંવાં ૯ આદર
૧૦ દેહિ, ૧૧ બહમન-૧૨.
અશપદાદ.

૬૧. અરબીમાં સાતવાર વીચી
રીત.

અરબીનામ, યુઝરાતીનામ.
૧ સબત=શનીવાર.
૨ આહુદ=રવિવાર.

૩ હસના=સોમવાર.

૪ સુતર=મંગળવાર.

૫ અરબસા=બુધવાર,

૬ ખમીસા=ગુરવાર.

૭ જુમા=શુક્રવાર.

૬૨. પાહુદી એટલે હાઆએલ
લોકોના બારમાસ ગણવાની
રીત.

૧ તીસરી. ૨. હેશવાન. ૩
ફીશલેવ. ૪ તેબેથ. ૫ શે-
ખાથ. ૬ આદાર. ૭ નીશા-
ન. ૮ હપાર. ૯ શીવાન. ૧૦
તુમુલ. ૧૧ આંબ ૧૨ એ
લમ.

